

Institutionen för kommunikation och medier

Medie- och kommunikationsvetenskap

B- uppsats

Höstterminen 2011

Gossip Girl

Mediefenomenets inverkan på sin publik

Handledare: Fredrik Schoug

Författare: Louise Wachtmeister och Amalia Gyllenkrok

Abstract

Denna uppsats är författad av Louise Wachtmeister och Amalia Gyllenkrok vid enheten för Medie- och kommunikationsvetenskap vid Lunds universitet. Titeln på arbetet är ”*Gossip Girl-Mediefenomenets inverkan på sin unga publik.*” Uppsatsen behandlar Gossip Girls reproduktion av stereotypiska manliga och kvinnliga ideal och i vilken mån dessa ideal kan förstås som verklighetstroga.

Utifrån intervjuer med sex respondenter av olika bakgrund samt relevant litteratur, diskuteras och dras slutsatser kring frågorna om stereotypernas framställning och verklighetsförankring. Citat i analysen används för att knyta samman en relativt tung teoridel med respondenternas intervjuer, men även för att förtydliga i vissa specifika frågor.

Respondenternas intervjusvar gör att vi kan dra som slutsats att Gossip Girl reproducerar vad som kan anses som förlegade genusmönster, dessutom med svag verklighetsförankring. Trots detta följer respondenterna serien, vilket kan bidra till att handlingsmönstren hos de fiktiva karaktärerna överförs på tittarna.

Nyckelord: genus, feminism, stereotyper, kvinnligt, manligt, Gossip Girl.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. INLEDNING	4
2. BAKGRUND	4
2.1 Tv-serien Gossip Girl	4
2.2 Presentation av respondenterna	6
3. SYFTE	8
3.1 Frågeställning	8
4. TILLVÄGAGÅNGSSÄTT	9
4.1 Urval av respondenter	9
4.2 Utförande av intervjuer	10
5. TEORI	12
5.1 Feministiskt perspektiv	12
5.2 Genusperspektiv	14
5.3 Medier och masskultur	14
5.3.1 Den nya ”såpan”	15
6. ANALYS	16
6.1 Tolkning av Gossip Girl	16
6.2 Den stereotypiskt starke mannen	18
6.3 Den stereotypiskt svaga kvinnan	19
6.4 Verklighetsaspekt	21
7. DISKUSSION	23
REFERENSLISTA	25

INLEDNING

Mediefenomenet *Gossip Girl* är en fiktiv tv-serie som sänts sedan 2007¹ och succén håller i sig. Fem år senare är serien fortfarande populär bland ungdomar i många länder. Serien utspelar sig i New York, och handlingen kretsar kring sex ungdomar och deras vardagsliv. Ungdomarna kommer från mycket välbärgade familjer, och seriens handling kretsar främst på en exklusiv privatskola i staden. Vi får följa ungdomarnas liv och tidigt framkommer det att alla karaktärer strävar efter att upprätthålla den perfekta fasaden, till vilket pris som helst.

De manliga karaktärerna i serien uppvisar en stereotypiskt manlig fasad och de kvinnliga karaktärerna visar en liknande stereotypiskt kvinnlig fasad. Medierna hjälper på detta vis till att reproducera ett stereotypiskt kvinnligt och manligt ideal i en tidsålder som borde ha kommit längre i jämställdhetsprocessen än vad som visas för i *Gossip Girl*. Kvinnor idag är underrepresenterade i medier, och kvinnors och mäns framställning i medier är väldigt olika varandras. När detta kritiserar skyller medierna ifrån sig med att säga att de speglar verkligheten, men kan det vara så?²

¹ <http://www.imdb.com/title/tt0397442/>

² http://www.gu.se/digitalAssets/1279/1279784_medie-kommvet.pdf

1. BAKGRUND

Nedan följer en kort beskrivning av tv-serien *Gossip Girl* för att läsaren ska förstå sammanhangen i uppsatsen. Även en kort beskrivning av respondenterna följer för att ge en bild av vilka respondenter som har lämnat sina åsikter.

2.1 Tv-serien *Gossip Girl*

Som en naturlig del av vardagen finns tv:n i de flesta folkhem, vilken vi använder för att tillfredsställa vissa behov som underhållning, självbekräftelse och social tillhörighet.³

Televisionen är ett medium som ständigt finns runt oss, programmen sänds oupphörligt, och på grund av den ständiga strömmen av serier måste spänningen i programmen vara tillräcklig hög för att inte tappa publik.⁴ Genom att använda sig av vardagliga teman, som publiken kan relatera till men även inspireras av, lyckas skaparna av serier hålla intresset högt.⁵ *Gossip Girl* målar upp en bild av glamour, ”det ljuva livet” där kvinnorna är vackra och problem inte finns så länge pengar finns att tillgå och männen utövar makten på ett stereotypiskt sätt.

Utmärkande karaktärsdrag i *Gossip Girl* är just makt, kläder, fester och pengar, men även sexualitet, romantik, familjeliv och vanliga tonårsproblem. Gränserna mellan karaktärernas privatliv är svaga, de vet allt om varandra, ”in the soapopera world, everything is *everyone's* business.”⁶ Vi ser i *Gossip Girl* att det finns starka och framgångsrika affärskvinnor, dock har dessa kvinnor en ännu starkare och mer framgångsrik man bakom sig, där mannen skyddar kvinnan i stunder av kvinnlig svaghet.⁷

För att läsaren ska kunna förstå vidare analyser och tolkningar redovisar här en kort sammanfattning av hur vi uppfattar serien.

Ett genomgående tema för serien är storslagna försök hos karaktärerna att behålla sin position i societeten på bekostnad av vänner och familj samt ett ständigt krig mot den anonyma *Gossip Girl*. Karaktären *Gossip Girl*, är en stor del av serien och är inte bara en anonym karaktär med

³ Gripsrud, 2002, 66.

⁴ Holmberg, 1994, 105.

⁵ Nordlund, 1996, 35.

⁶ Mumford, 1995, 267.

⁷ Fagerström och Nilson, 2008, 101.

mål att avslöja varenda hemlighet på den privilegierade delen av Manhattan, Upper East Side. Karaktären kan även beskrivas som ett redskap som används av personerna i serien i syfte att förstöra för varandra. Genom att skicka ett sms till denna Gossip Girl hjälper alla karaktärerna i serien till med att frambringa alla hemligheter, gamla som nya, små som förödande som gör serien till vad den är idag. Ur de kvinnliga rollernas perspektiv innehåller ett typiskt avsnitt allt från rivalitet, ständigt jagande efter killars uppmärksamhet och sabotage av konkurrenter utan tanke på konsekvenserna. De manliga karaktärerna som vi genom säsongen följer har en mer nedtonad attityd till varandra samt vem som sitter på societetens topp. Vad som har betydelse är ständiga sexuella erövringar, pengar samt alkohol och droger. Karaktärerna är alla mellan 14 och 17 år. Föräldrarna är oftast inte närvarande men vid de tillfällena de är närvarande har de oftast en vänskaplig relation till sina barn.

2.2 Presentation av respondenterna

Nedan följer en kort beskrivning av respondenterna för att ge förståelse för deras sociala och kulturella bakgrunder. Vi har gjort detta eftersom vi anser att bakgrund, födelseort, sysselsättning och utbildningsnivå spelar in i respondenternas svar och tolkningar av serien. En annan anledning är att läsaren ska kunna bilda sig en uppfattning om respondenterna och följa dem och deras svar vid senare tillfällen i uppsatsen. Uppsatsen är utförd enligt kvalitativ metod, dock är information om respondenterna en viktig del enligt oss.

Respondent 1 är en 26-årig man, växte upp i Stockholm där han även gick gymnasiet. Han arbetar för närvarande på Royal Bank of Scotland i London. Akademisk utbildning vid Lunds Universitet.

Respondent 2 är en 21-årig kvinna, växte upp i Lund där hon även gick gymnasiet, och nu studerar på Lunds Universitet.

Respondent 3 är en 21-årig kvinna, växte upp i Nyköping där hon gick gymnasiet. Bor fortfarande kvar och arbetar som servitris. Ingen akademisk utbildning.

Respondent 4 är en 24-årig man, växte upp i Nyköping där han gick gymnasiet. Bor fortfarande kvar och arbetar på flygplatsen Skavsta. Avbruten akademisk utbildning.

Respondent 5 är en 22-årig kvinna, växte upp i Staffanstorps kommun och gick gymnasiet i Lund. Ingen akademisk utbildning.

Respondent 6 är en 25-årig kvinna, växte upp i Halmstad där hon gick gymnasiet. Arbetar inom kommunikationssektorn i New York. Akademisk utbildning.

2. Syfte

Gossip Girl är en amerikansk produktion som utspelar sig och produceras på 2000- talet, varför det är intressant att undersöka, genom en kvalitativ studie, hur en modern såpopera framställer det stereotypiskt manliga och kvinnliga. Den stereotypiska framställningen av män och kvinnor i medier idag är så vanlig att vi inte ens lägger märke till de stereotypiska aspekterna längre. Syftet med denna uppsats är därför att utifrån ett genus- och feministperspektiv undersöka hur kvinnorna och männen i moderna såpoporer framställs för tittarna. Vi vill även undersöka hur olika könsrollsideal uppfattas som verklighetstroga av våra specifika respondenter. Uppsatsen kan belysa problematiken kring hur kvinnor och män framställs i moderna såpoporer och ge förslag på hur uppsatsen kan bidra till utvecklingen av könsroller i medier i framtiden.

3.1 Frågeställning

- Hur framställs det stereotypiskt manliga respektive det stereotypiskt kvinnliga i tv-serien *Gossip Girl*?
- Hur kan det anses att kvinnor och män framställs på ett verklighetstroget sätt enligt respondenterna i *Gossip Girl*?

3. Tillvägagångssätt

I denna uppsats har bara intervjusvar från respondenterna, samt våra egna tolkningar, använts i analysen. Detta för att en textanalys i samband med intervjuer av respondenter hade blivit problematisk på grund av skiftande kunskap inom ämnet från vår respektive respondenternas sida. Djupintervjuer är en lånad teknik från etnografen och psykoanalysen⁸, och kommer att tillämpas för att få en djupare förståelse för åsikterna och uppfattningarna hos de utvalda tv-tittare som följer Gossip Girl. Kvalitativa intervjuer går ut på att få fram den underliggande meningen, det dolda som inte uttrycks genom direkta ord.⁹ Målet med intervjuerna är att få fram hur respondenterna uppfattar manligt och kvinnligt, samt hur verklighetstroget det framställs i serien. Kvalitativ metod ger en detaljerad mängd information om mindre antal fall vilket alltså inte innebär samma generaliserbarhetsmöjlighet som kvantitativ metod. I uppsatsen finns det inte utrymme att utveckla händelseförlopp och karaktärer som kommer in i senare säsonger, varför vi har valt att rikta in oss på den första säsongen av serien.

4.1 Urval av respondenter

Vi har valt att tillämpa djupintervjuer på sex respondenter, tre män och tre kvinnor. Respondenterna har alla varit kända för oss sedan innan, vilket naturligtvis påverkar intervjuernas utförande. Vi tror att detta kan hjälpa uppsatsens syfte och analys då respondenterna känner förtroende för oss och uppsatsens syfte. Alla respondenter är i åldrarna mellan 21 och 26. Åldrarna ligger, oss veterligen, i överkant för Gossip Girls målgrupp vilket vi är medvetna om. Dock anser vi att respondenterna som är i den övre delen av seriens målgrupp kan ge oss mer varierade svar kring det manliga och kvinnliga då de redan har en viss livserfarenhet. Vi har valt respondenterna på grund av deras skilda bakgrund, akademiska utbildning och var de bor. Detta för att få så nyanserade svar som möjligt i denna begränsade undersökning. Hade vi valt respondenter från samma stad, av samma kön, och i samma ålder hade nog svaren inte blivit lika intressanta i analysen.

⁸ Winterhoff- Spurr, 1995, 142.

⁹ Østbye, 1995, 101.

4.2 Utförande av intervjuer

Vi har använt oss av både semistrukturerad och strukturerad intervjuteknik. Den semistrukturerade intervjutekniken innebar att vi, redan innan intervjun, hade definierat temat samt utarbetat en intervjuguide. Denna form är förhållandevis flexibel och kan lätt ge naturliga efterföljande frågor. De strukturerade intervjuerna har bestämda frågor där svarsalternativen är öppna, men där frågorna ställs efter ett bestämt schema.¹⁰ Att använda ”hur” istället för ”varför” gör att respondenten inte antar en försvarsposition, och känner sig trängd av den som ställer frågorna. Frågan ”varför” gör att svaret inte blir lika utvecklat som ”hur”, då ”hur” erbjuder en djupare utveckling av svaret med fler möjliga följdfrågor.¹¹ Ett exempel på detta kan vara frågan ”Hur upplever du Gossip Girls karaktärer?”, istället för ”Tycker du att karaktärerna i Gossip Girl är stereotypiskt manliga eller kvinnliga?”.

Vi utförde intervjuerna på en neutral plats, ett café, för att få båda parter att känna sig säkra, och få intervjun så avslappnad så möjligt. Som frågeställare måste man vara uppmärksam på om respondenten framställer en fasad, vilket lätt kan hända om man är på en obekväm plats eller i en obekväm situation. Intervjuaren kan ”förföra” personen och få fram svar som respondenten inte känner sig bekväm med eller kan stå för. Här gäller det att se till att man inte pressar respondenten att säga sådant som de inte menar, då man lätt kan gå in i en ”pseudovärld”.¹²

Vi öppnade med neutrala, lätta frågor så att respondenterna kände sig säkra i sammanhanget, för att sedan gå djupare in på frågor angående könsroller och möjlig verklighetsförankring. Frågorna gick djupare och djupare, detta för att ge förståelse för hur respondenterna uppfattar seriens karaktärer. Respondenter kan lätt uppfatta liktydiga frågor på olika sätt, därför måste man vara beredd med följdfrågor på alla stickspår.

Redan innan intervjun har man alltid omedvetna föreställningar om respondenten och dennes svar, föreställningar baserade på grundinformation såsom ålder, yrke eller utbildning och även samhällets existerande stereotyper.¹³ Viktigt är att lära sig att åsidosätta fördomar och tidigare kunskaper inom ämnet för att få en så objektiv bild av respondenten som möjligt, och dennes svar. Det är viktigt vid intervjuer att inte fastna i egna mönster, utan att lyssna och förstå

¹⁰ Ekström, Larsson, 2000, 55.

¹¹ Becker, 1998, 69.

¹² Ekström, Larsson, 2000, 61ff.

¹³ Becker, 1998, 23ff.

respondenternas sociala och kulturella bakgrunder.¹⁴ Det som sägs i intervjun är ytterst väsentligt, men även de detaljer man oftast inte lägger märke till, såsom kroppsspråk, tonfall och tvekan kan vara intressanta för den senare analysen.¹⁵

¹⁴ Nordlund, 1996, 23.

¹⁵ Ekström, Larsson, 2000, 64.

5 Teori

Nedan kommer uppsatsens huvudsakliga perspektiv att presenteras för att ge läsaren en uppfattning av vad som har styrt våra tankar i analysen och diskussionen.

5.1 Feministiskt perspektiv

Man brukar dela upp den feministiska rörelsen i tre grenar, den liberala feminismen, den radikala feminismen och den sociala feminismen. Vi redogör nedan för alla tre perspektiv, dock kommer vi i fortsättningen inte benämna de olika delarna vid sina respektive namn, utan bara samlingsordet feminism.

Den *liberala feminismen* växte fram ur den liberala ideologin där man trodde på alla människors lika rätt och motsatte sig tanken att kvinnor var intellektuellt och moraliskt underlägsna män. Liberala feminister kritiserar den dåliga representationen av kvinnor i media och populärkulturen. Dess mål är att uppnå jämställdhet genom sociala reformer och lagar i ett redan existerande system och detta skall man göra med hjälp av uppfostran, utbildning och ändrade attityder för att förändra synen på kvinnan som det svagare könet. Grunden till denna syn ligger i att kvinnan inte har haft samma historiska förutsättningar som män. De har varit utestängda från den högre utbildningen, arbetslivet samt politiken.¹⁶ Den andra grenen är den *radikala feminismen*. Inom denna gren anser man inte att man kan börja arbeta utifrån ett redan rådande system utan att hela det patriarkala systemet måste förstöras från grunden för att senare byggas upp ett nytt system baserat på jämlikhet.¹⁷ Den sista och tredje grenen är den *socialistiska feminismen*. Inom detta perspektiv ses alla de sociala förtrycken hänga samman; ojämlikhet mellan kön, klasser och raser. Dessa kan endast avskaffas genom social kamp eftersom kapitalismen drar nytta av kvinnors underordning genom att kvinnor tilldelas låga löner och utför obetalt hushållsarbete.¹⁸

Vad dessa perspektiv har gemensamt är tron på att grunden till det kvinnliga förtrycket är socialt och kulturellt rotat. Problem som för den feministiska medieforskningen är centrala är kritiken mot underrepresentation samt felaktig representation av kvinnor i media. Likaså

¹⁶ <http://plato.stanford.edu/entries/feminism-liberal/>

¹⁷ <http://womenshistory.about.com/od/feminism/g/radicalfeminism.htm>

¹⁸ <http://www.istheory.yorku.ca/Feminism.htm>

framställs kvinnor på ett annat sätt i medierna än vad som är fallet med män. Tuchman myntade uttrycket ”symbolic annihilation of women”. Det hon menar med detta är att kulturproduktionen och media ignorerar, exkluderar och sätter kvinnan och hennes intressen i skymundan. Vidare anser Tuchman att kvinnan antingen inte är närvarande, eller så representeras hon genom en uråldrig stereotypisk hemmafru eller ett sexobjekt.¹⁹

Enligt den feministiska rörelsen präglas såväl privatlivet som arbetslivet av en manlig könsmaktsordning. Detta innebär att medvetet eller omedvetet är det mannens normer och värderingar som står högst i hierarkin, och kvinnan hamnar således i en underlägsen ställning gentemot mannen. När medierna visar denna stereotypa bild av kvinnan som antingen blir hemmafru eller sexobjekt bidrar detta till att föreviga den rådande synen på vad som är manligt och kvinnligt i ett typiskt patriarkalt samhälle. Tuchman beskriver teorin ”symbolic annihilation of women” med att media inte speglar samhället som det ser ut, med lika många kvinnor som män med samma genomsnittliga intelligensnivå, utan hur den manliga delen av befolkningen vill att det ska se ut. Männens aktiviteter är det viktigaste, och kvinnors insatser ignoreras.²⁰

Medierna är en stark bidragande orsak till hur man omedvetet tar till sig normer och värderingar. Exempelvis ses det i den västerländska världen som attraktivt att vara smal och ung medan man i andra delar av världen uppskattar andra attribut.²¹ Medias påverkan integrerar med det man bär med sig via sin familj och sina vänner, men det kan vara svårt att bedöma vad som är orsak och verkan. Män speglas ofta som dominanta, aktiva, aggressiva och auktoritära. De utför ett antal viktiga uppdrag vilket kräver professionalism, effektivitet och styrka.²² Kvinnor å andra sidan presenteras som underordnade, passivt eftergivna och marginella. De utför bara mindre viktiga och mindre intressanta uppgifter kopplat till deras sexualitet, känslor samt deras uppgifter i hemmet.²³ Genom att porträttera könen på detta sätt, skapar massmedia skilda karaktärer och könsskillnader. Denna ”symbolic annihilation of women” gör att kvinnors liv inte reflekteras på ett korrekt sätt i massmedia. Även dessa gestaltningar visar sig ofta vara långt från verkligheten.

¹⁹http://www.communicationencyclopedia.com/public/tocnode?id=g9781405131995_yr2011_chunk_g978140513199524_ss129-1

²⁰ Strinati, 2004, 162-170.

²¹ Jarlbro, 2006, 109.

²² Fagerström och Nilson, 2008, 104.

²³ Jarlbro, 2006, 102.

Den nordiska medieforskningen med genusperspektivet i fokus fick akademiskt fäste först under 1900- talet, och stötte på motstånd i akademiska kretsar. Den feministiska medieforskningen bedömdes som politisk och aktivistisk och i en akademisk värld där objektivitet och opartiskhet eftersträvas möttes detta förhållningssätt med kritik.²⁴

5.2 Genusperspektiv

Genusteorins forskning utgår ifrån att problematisera och ta avstånd från perspektiv som grundar sig ur överföringsmodellen, sändare- meddelande- mottagare. Kritiken riktas främst in på att de inbördes förhållandena inte problematiseras eller ifrågasätts.²⁵ Genusvetare anser att kön och genus är det centrala inom forskningen, och att skillnaden mellan begreppen är helt skilda. Kön innebär det biologiska könet, genus innebär att könskategorierna man respektive kvinna är sociala konstruktioner.²⁶ ”*Man föds inte till kvinna, man blir det*”, är ett känt citat från den franska filosofen Simone de Beauvoir från tidigt 1900- tal.²⁷ Dock är det inte så enkelt att kategorisera det på detta vis, då genusvetare har sina olika tolkningar på detta. Ett traditionellt sätt att se på saken enligt Jarlbro (2006), är att det biologiska könet bestämmer genus, det vill säga att den biologiska kroppen är prioriterad före genus.²⁸ Eftersom mannen historiskt setts som överordnad, kommer också mannen ofta före kvinnan och således manligt före kvinnligt. Detta tankesätt om maktordningen har skapats ur hur vi ser på vad som ”ska” var manligt och vad som ”ska” vara kvinnligt enligt historiskt betingade mönster. Genus handlar således om vad vi, genom de sociala konstruktionerna, förväntar oss att finna eller uppleva i mötet med en man eller en kvinna. Vad vi människor ser som manligt och kvinnligt konstrueras ur vår sociala och kulturella kontext, så som människan alltid har sett på manligt och kvinnligt.²⁹ På samma sätt som en kvinna förväntas vara intresserad av kläder och smink, förväntas en man vara intresserad av bilar och båtar. Familj och omgivning uppmuntrar till vissa beteenden beroende på om man föds som flicka eller pojke, och på det viset konstrueras

²⁴ Ibid, 9ff.

²⁵ http://www.gu.se/digitalAssets/1279/1279784_medie-kommvet.pdf

²⁶ Jarlbro, 2006, 12.

²⁷ Fagerström och Nilson, 2008, 7.

²⁸ Jarlbro, 2006, 13.

²⁹ Fagerström och Nilson, 2008, 8.

en man eller kvinna från födseln.³⁰

Masskulturen har ansetts som kvinnlig, där den idealiserade bilden av kvinnan har framställts för att framhäva kvinnans roll som syster, moder och maka.³¹ Genus handlar inte lika mycket om vad människan gör, utan vad hon är. Mannen och kvinnan framställs som dikotomier inom medier vilket är viktigt att omforma och dekonstruera.³² Kvinnor framställs som en leende, lycklig kvinna, och mannen som en allvarlig, arbetande familjeförsörjare. Mannen ligger historiskt sett högre upp i hierarkin än vad kvinnor gör, i ett åtskiljande av könen. På det sättet medier skiljer mannen och kvinnan åt bidrar de i allra högsta grad till hur könen åtskiljs och kommer längre från genusbegreppet.

5.3 Medier och masskultur

Medier omger oss dagligen, vilket naturligt gör att vi påverkas av vad vi ser och hör och läser.³³ Identitetsskapandet följer människan genom livet, det är en ständigt pågående process. Medierna har en del i detta, likväl som bakgrund som genus och ålder. Även den kontexten vi lever i har en del i den pågående identitetsskapande processen.³⁴ Till skillnad från andra former av sekundär socialisering når medierna oss även i hemmet, i vår så kallade intimsfär, vilket gör medier till en stor bidragande faktor i vår identitetsprocess.³⁵ Idag lever vi i informationsåldern, vilket gör att processen går till på ett annat sätt än om vi hade levt i ett annat århundrande. Masskultur och populärkultur är olika benämningar på samma fenomen, vilket grundar sig i tanken att den sortens kultur är massproducerad och skapad för kommersiella syften.³⁶ Masskulturen har ett dåligt rykte, där människan präglas i samma mönster genom kulturen som omger oss. En möjlig tolkning är att Gossip Girl i dessa tankegångar kan ses som en serie som implementerar stereotypiska tankar i tittarnas huvuden. Ser man det på det sättet är det en viktig faktor för en fortsatt stereotypiskt indoktrinering.

³⁰ Ibid, 7.

³¹ http://www.gu.se/digitalAssets/1279/1279784_medie-kommvet.pdf

³² Ibid.

³³ Fagerström och Nilson, 2008, 25.

³⁴ Ibid, 31.

³⁵ Gripsrud, 2002, 17ff.

³⁶ Fagerström och Nilson, 2008, 29.

5.3.1 Den nya ”såpan”

Gossip Girl kan liknas vid en modern såpopera, främst vid kännetecknet att det är en *never ending story*. Serien har också många olika huvudkaraktärer, vilket gör att den innehåller många olika handlingar. Handlingen är dessutom mycket långsam, vilket grundar sig från de första såporna. Då var kvinnans plats i hemmet, hon stod för hushållsarbetet och ibland var hon tvungen att göra något ärende under såpans sändningstid. Eftersom handlingen var och är, så långsam, kunde hon missa några minuter per program eller ett helt, men fortfarande förstå sammanhanget och hänga med. Såpan karaktäriseras också av att gamla problem försvinner i samma takt som nya kommer upp.³⁷

³⁷ Ibid, 92ff.

6 ANALYS

I följande avsnitt analyseras serien ur ett genus- och feministperspektiv där respondenternas svar och tankegångar kommer användas som stärkande faktorer till litteratur och egna tolkningar. Vi vill poängtera att de tolkningar som görs i följande avsnitt är våra egna, om inget annat nämns. Eftersom vi har följt serien gör vi tolkningar utifrån våra tidigare erfarenheter som vi i största mån försöker att motivera.

6.1 Tolkningen av Gossip Girl

Respondenternas personliga tolkningar av en serie som Gossip Girl behöver inte stämma överens med den tolkningen som är avsedd av skaparna av programmet. Vissa programinnehåll tolkas väldigt generellt av sin publik, medan andra skapar en väldigt individuell tolkning beroende på sociala och kulturella bakgrunder.³⁸ Vi tror att det finns lika många tolkningar som det finns människor, varför det är ytterst otroligt att två olika individer skulle tolka något på exakt samma sätt. Vi tror att skaparna av Gossip Girl förmodligen inte har någon djupare mening med serien förutom att skapa en underhållande serie för ungdomar. Medieinnehållet och dess omfattning är idag en så stor del av vårt liv att det formar gemensamma värderingar, attityder och normer, men även uppkomsten av känslan av gemenskap inom vissa grupper.³⁹ Genom att vara en del i gemenskapen får vi reda på vilka vi är i relation till andra samt vad som förväntas av oss, varför vi tror att medier även hjälper oss att förstå vad det innebär att vara exempelvis pojke eller flicka. Liknande reaktioner förekom bland respondenterna då det anses att detta är att reproducera samt förstärka de karaktäristiskt stereotypiska rollerna. Är man en frekvent tittare av en serie kan det hända att personen ifråga skapar känslor till karaktärerna. Känslor kan göra att karaktärens handlingsmönster överförs omedvetet eller medvetet till åskådaren.⁴⁰ På detta viset kan en förlegad mans- eller kvinnosyn leva vidare och reproduceras hos unga seriefantaster.

Vi ska nu gå in mer noggrant i respondenternas svar och undersöka hur de anser att de typiskt manliga och kvinnliga rollerna framförs.

³⁸ Winterhoff- Spurk, 1995, 142ff.

³⁹ Nordlund, 1996, 20.

⁴⁰ Gripsrud, 2002, 20.

6.2 Den stereotypiskt starke mannen

”Han är ju alla killars idol. Han har pengarna, utseendet, friheten men framförallt- tjejerna!”

Så beskriver respondent 1 karaktären Chuck Bass ur serien. Chuck är en komplicerad ung man med familjeproblem, dock väljer respondenten bort detta i sin förklaring av karaktären och väljer istället att beskriva dessa problem som en frihet. Chuck framställs enligt oss som en stark man som klarar sig själv, även om han är i tonåren och bör ha sina föräldrars överinseende. Detta är nog många unga killars drömscenario, vilket leder vidare till något vi nämnde i teoriavsnittet. Där talade vi om hur medier speglar mannens drömsamhälle, ett samhälle där männen är starka och självständiga, och kvinnorna är beroende av den starka mannen. Att en kille i övre tonåren skulle bo ensam i en takvåning på finaste adressen på Manhattan uppfattar vi inte som alltför realistiskt. Att han dessutom är ekonomiskt oberoende bidrar också till det vi uppfattar som orealistiskt. Gossip Girl speglar i denna situation inte verkligheten, vi ser en fiktiv fantasiporträttering av en ung man, som dock manliga tittare ser som en idol. Detta uppmuntrar manliga tittare till att tråna efter ett liknande eget liv, vilket vi förväntar oss att finna i en sådan serie som Gossip Girl. Detta kan leda till den omedvetna eller medvetna överföringen av handlingsmönster från karaktären till tittaren. Att Chuck därtill ofta betar sig på ett nedlåtande i närheten av kvinnor bidrar än mer till överföringen av handlingsmönstren. *”Man vill ju vara lite som Chuck, fast inte erkänna det. Han får ju alla tjejer, och är samtidigt cool med det, han behöver inte behålla dem som flickvänner direkt.”* Respondent 4 ger detta svar när vi frågar om Chucks behandling av kvinnor. När manliga tittare ser Chuck som denna idol och hur han betar sig kan således karaktärens mönster färga av sig på tittaren. Som vi ser det är han ofta den dominerande i förhållanden till kvinnorna i serien, både sina kvinnliga vänner och sina kärleksintressen. Chuck är den som lämnar förhållanden till synes oberörd och utan känslor när kvinnan är hjärtekrossad. Han visar då upp den manliga könsordningen, där han är överordnad kvinnorna i både privat- och arbetsliv. Här visas således de traditionella genusmönstren upp, han är den starke mannen som inte viker sig för något, sist av allt för en kvinna. Det finns naturligtvis fler manliga karaktärer i serien, dock är Chuck den som vi anser får representera det typiskt manliga idealet. Hans yttre attribut visar upp en stereotypiskt manlig yta, han går oftast klädd i kostym med en fluga till.

En annan manlig karaktär i serien är Dan. Han tillhör inte ”eliten” på Manhattan, utan bor med sin far och sin syster i Brooklyn. Majoriteten av de andra karaktärerna ser honom, enligt oss, som en utböling som inte hör hemma på den fina privatskolan, främst på grund av att han

inte har samma ekonomiska förutsättningar som de andra har. Han visar dock en stereotypiskt manlig styrka när han bortser från vad de andra tycker om honom och vägrar att ändra på sig för deras skull. Trots att han har en lägre maktställning bland de manliga karaktärerna har han fortfarande en maktposition över kvinnorna. Respondent 6 menar följande; *”Jag tycker nog Dan verkar vara den hyggligaste av killarna. Han kör sin Brooklynstil och får tjejer på det sättet, fast han är inte någon mes ändå. Han är en riktig man eftersom han vägrar låta överklassgänget ta över honom och förvandla honom till en av dem.”* Här visar Dan följaktligen upp en manlig styrka i att han vågar vara sig själv och inte ändra på sig för någon annans skull.

6.3 Den stereotypiskt svaga kvinnan

Liksom Chuck och Dan är de starka och representerande männen, är Blair, Jenny och Serena de svaga och representerande kvinnorna enligt våra tolkningar.

”Blairs liv skulle nog ingen tacka nej till. Hon är snygg, har snygga kläder och får snygga killar. Hon är ambitiös och vill nå långt i livet, fast hennes största dröm är att gifta sig bra. Där håller jag med Blair, jag vill också gifta mig bra.” Så berättar respondent 6 om Blairs liv och drömmar i relation till hennes egna. Anmärkningsvärt är att respondenten själv bor i New York, och lever ett liv som för många unga kvinnor kan ses som ett drömliv. Trots alla framgångar och ambitionen att nå långt skulle respondenten, liksom Blair, lägga sitt liv åt sidan om drömmannen friar. Karriären kan inte tävla med att gifta sig med den perfekta mannen. Den perfekta mannen är i denna bemärkelse rik och attraktiv. Svaga kvinnor i denna bemärkelse innebär att kvinnorna lever sina liv efter gamla mönster och människors förväntningar. Också att kvinnorna inte reagerar nämnvärt på den ordning som finns i maktförhållandet män och kvinnor emellan, utan finner detta normalt. Kvinnorna har en lägre status i serien, det är männen som står för försörjningen och framgångarna i arbetslivet.⁴¹ Är kvinnorna framgångsrika inom sitt yrke handlar dessa om mode eller välgörenhet och inte finans- eller banksektorn, precis som vi kan förvänta oss, för att inte förlora sin kvinnlighet. ”Sensmoralen blir den gamla vanliga, om kvinnor överger sina traditionella roller och slår sig in på männens områden, kommer en väsentlig del av deras kvinnlighet gå förlorad”.⁴² Visas

⁴¹ Fagerström och Nilson, 2008, 43.

⁴² Ibid, 101.

en kvinna upp som stark i serien, kan vi se att hon har en ännu starkare man bakom sig. Han finns där för att fånga upp henne när hennes styrka falnar, men hans styrka försvagas aldrig.⁴³

Citatet ”man föds inte till kvinna, man blir det” kan vi se på karaktärerna Blair och Serenas livsstil. De föddes in i de mest privilegierade familjerna i New York, och då förväntas det även ett visst uppförande från dem. Vi ser att de från barnsben har blivit implementerade i livsstilen som överklassflickor och uppför sig efter detta, då det är det enda de känner till. De visar implicit förakt för människor som inte kommer från Manhattan, och som inte har de kläder och den livsstil de själva har. Utseendet är bland det viktigaste som finns för dem, det är via kläderna de visar upp sig själva och sin framträdande roll i societeten i New York. *”Det hade ju faktiskt inte varit lika kul att titta på Gossip Girl om Serena och Blair hade haft fula kläder på sig eller varit lite beigea... Eller om killarna hade varit fula. Hade jag sett Chuck på stan i vanliga kläder här hemma hade jag nog inte vänt mig om.”* Detta menar respondent 2. Här kan vi se Gossip Girls uppmuntran till flickors intresse av utseende på samma sätt de uppmuntrar till pojkars intresse av pengar samt kvinnor som sexsymboler. Liknande tankar har de socialistiska feministerna som anser att kapitalismen drar nytta av kvinnors underordnade roll i samhället. Männerna tjänar pengar och kvinnorna tar hand om sitt eget utseende för männens skull. Männerna blir attraktiva tack vare den miljö de är i, kläderna de har på sig och den utstrålning de har. Detta är alltså stereotyper som reproduceras i en modern serie på 2000- talet.

Jenny är Dans syster som har svårare med att anpassa sig i skolan, och gör istället allt i sin makt för att bli som Blair och Serena. Vi ser hur hon ändrar klädstil, personlighet och umgängeskrets för att smälta in i miljön på skolan. Istället för att vara stolt för den hon är, försöker hon dölja sin bakgrund och kämpar hårt med att framställa sig som en rik New Yorkflicka. Detta visar en tydlig distinktion mellan den typiska manliga styrkan och kvinnliga svagheten. Jenny faller, som en svag kvinna, för grupptricket när Dan står starkt och manligt mot detsamma.

Serena symboliserar för oss den svaga kvinnan i sina handlingar och uttalanden. Hon är väldigt känslig och reagerar ofta starkt på olika situationer där männen i serien knappt reagerar alls. *”Serena är lite jobbig, hon gråter och gnäller direkt när något inte går hennes väg. Men det funkar för henne, och jag vet ju att det brukar funka för mig med. Gråter man för sin pojkvän eller pappa så brukar man få det man vill ha tillslut.”* På detta sätt reagerar

⁴³ Ibid.

respondent 3, när vi frågar om Serenas personlighet. Kvinnorna i serien beskrivs ofta som känsllosamma och tjejiga och framställs alltså som stereotypiska kvinnor som gråter direkt inför männen när de inte får något och spelar på sin sexualitet för att nå dit de vill. Intressant är att respondenten endast nämner att hon gråter inför sin pojkvän och sin pappa, och inte för kvinnor i sin närhet. Hon inser att det är männen som faller för hennes svagare sida och inte kvinnorna, vilket hon spelar på i sitt privatliv.

Karaktärerna i serien är goda vänner, än dock finns hierarkiska mönster inom relationerna. Respondent 5 beskriver; *”Alla är kompisar med alla, fast killarna är bättre kompisar med varandra och tjejerna med varandra. Så är det i alla kompisgäng. Men mellan mig och mina kompisar har vi en jämnare fördelning, jag menar, jag kan stå över killarna ibland. Jag kan plocka ner dem på jorden, och jag har dessutom bättre jobb än många av dem. Det tror jag inte att de känner sig hotade av, kanske min pojkvän lite.”* Denna beskrivning fann vi mycket intressant av flera anledningar. Vi börjar med att respondenten menar att hon ”kan plocka ner dem på jorden”. Detta bör innebära att killarna anser sig själva vara hierarkiskt överordnade tjejerna, och måste tas ner ibland. En logisk slutledning blir då att de inte är så jämställda som hon tror att de är. Hon antyder också att det är mer jämställt i hennes kompisgäng än i Gossip Girl, eftersom hon kan ”stå över killarna ibland”. Respondenten menar också att ingen känner sig hotad av hennes jobbsituation, möjligtvis hennes egen pojkvän. Som citatet ovan tyder på har hon då gett sig in på den manliga domänen och möjligen har hennes kvinnlighet emot pojkvännen minskat, eftersom han känner ett hot.

6.4 Verklighetsaspekten

Vi anser att kvinnorna och männen i serien ställs upp som motpoler, det stereotypiska kvinnliga och det stereotypiska manliga. De kvinnor i serien som har haft en besvärlig tonårstid framställs som just besvärliga och komplicerade. Männen däremot framställs som fria och manliga när de har haft problem tidigt i livet, eftersom de lyckats ta sig ur problemen på egen hand. Det finns starka män och svaga kvinnor vilka alla representeras vilket vi sett ovan. Om starka kvinnor finns i serien är de det så länge de tillåts av männen, innan de ska gifta sig eller innan kvinnan blir så stark att hon riskerar att överskugga hans glans.

Respondenterna är mycket medvetna om att det är en fiktiv serie och de har även poängterat att Gossip Girl inte visar en realistisk bild av verkligheten. Trots detta kan respondenterna

relatera till känslorna i serien och uppskatta dessa. Att karaktärerna är stereotypiskt manliga och kvinnliga är självklart enligt respondenterna, eftersom det är underhållning. *”Hur kul skulle det vara att titta på om man inte fick se lite rika killar och snygga kläder på tjejerna? Jag vill inte se en tjock tjej och en tanig kille.”* Så beskriver respondent 5 om de motpoler kvinnligt och manligt visar på. När ungdomar tittar på serien blir de omedvetet eller medvetet påverkade av handlingarna hos karaktärerna. Som vi tagit upp tidigare pågår en identitetsskapande process livet ut, och har man inga verkliga förebilder kan man då finna dessa i medier.⁴⁴ Vi förstår detta alltså som att ungdomar finner vägledning hos tv-medier som exempelvis Gossip Girl istället för hos äldre verkliga förebilder för att förstå och lära sig hantera det som ingår i den vuxna världen. Hit hör även de sociala sammanhangen som man inte har stött på tidigare som hur manligt och kvinnligt figurerar och idealiseras i verkligheten.

I verkligheten vet vi att det finns kvinnor som inte lever efter de traditionella kvinnonormerna, och därmed ses som starka. I Gossip Girl visas inte det, vilket även respondent 1 reagerar på. *”Jag är vuxen, jag arbetar på bank och jag har många kvinnliga kollegor för vilka jag har stor respekt. Jag är förvånad över att Gossip Girl inte tar upp detta, det skulle vara ett bra sätt att inspirera unga tjejer att våga ta för sig.”* Gossip Girl är en serie som är med i identitetsskapandet för unga som en naturlig del av det moderna samhället, trots detta visar de inte upp de olika möjligheter som finns för ungdomar. Som respondenten menar vore Gossip Girl ett perfekt tillfälle att inspirera unga och samtidigt vara en kanal mellan yrkeslivet och ungdomar. Vi vet dock att det fortfarande är männens drömsamhälle som speglas i media, och inte kvinnans.

Lika intressant är det för oss och respondenterna att männen i serien inte visar undantag på det stereotypiskt manliga. Vi ser inga män gråta förtvivlat, tänka intensivt på klädval inför en bal, eller vara märkbart nervösa inför en date. Detta är typiskt för de kvinnliga karaktärerna. Respondent 4 menar; *”Det måste vara svårt för killarna i serien. Jag kan ändå gråta en skvätt ibland eller rådfråga en polare om kläder, men de gör ju inte det. Deras perfekta fasad spricker ju aldrig!”* Vi kan ana en frustration hos respondenten över karaktärernas perfektion. Även män gråter och tvekar, men inte i serien. Gör de det är detta inget som visas upp eller poängteras.

⁴⁴ Jarlbro, 2006, 110.

7. Diskussion

Våra respondenter är överens om att Gossip Girls karaktärer framställs på ett mycket stereotypiskt sätt, både gällande manlighet och kvinnlighet. Respondenterna anser att manligt representeras tydligt genom Chuck och Dan, dock olika typer av manlighet. Serena och Blair står för den kvinnliga representationen. Vi kan alltså konstatera att alla respondenter inser hur stereotypiskt framställd serien är, trots detta tittar de på den. Alla respondenter är lika överens om att man tittar på serien i ett underhållningssyfte. Vi vet dock att om man följer en serie kan man utveckla band till en karaktär och på så vis påverka sitt eget handlingsmönster och ta efter den fiktiva karaktärens handlingar och attityder. Detta är medias sätt att hålla kvar i de gamla genusmönstren, att genom stereotyper påverka sin publik. Som respondent 1 menar när han talar om hur Gossip Girl kunde vara en perfekt inspiration för unga tjejer att bryta sig ut ur de gamla mönstren och starta en karriär likt en man. Hade en kvinnlig karaktär i serien varit framgångsrik i yrkes- eller privatliv och fortfarande blivit accepterad för detta bland sina vänner hade detta kunnat vara en viktig inspirationskälla för unga tjejer. De hade då kunnat ta efter handlingsmönstren och känna att detta är legitimt och inte på något sätt underminerar deras kvinnlighet. Samma gäller i männens domän som inspiration för unga killar som ser på serien. Hade exempelvis Chuck varit en karaktär som trots att han är man, kunnat visa sina känslor och svagheter tror vi detta hade varit förlösande att se för en manlig publik. Detta hade kunnat bidra till att kvinnors ställning inom medier, såväl verkliga som fiktiva, stärks och förändras. Med förändring menar vi att kvinnor kan porträtteras som självständiga kvinnor med lika stor möjlighet att kombinera arbetsliv och yrkesliv som männen gör idag. Förändringen innebär också att maktbalansen kan komma att planas ut mellan män och kvinnor och att samhället kan bli jämställt.

Trots respondenternas skilda åldrar och bakgrunder har de givit snarlika svar. Vad detta beror på kan vi bara spekulera i, men ett antagande från vår sida är att genusmönstren i serien är så pass framträdande. Det är stora skillnader i hur det kvinnliga och manliga framställs i serien vilket respondenterna noterat. De håller alla med om att verklighetspeglingen i serien är knapp, förutsättningarna karaktärerna har är närmast extrema. Både stereotyperna och verklighetsförankringen i serien är med andra ord grovt överdrivna, vilket respondenterna och även vi tror beror på underhållningsfaktorn i serien. Som några av respondenterna har markerat; hur kul hade serien varit att följa om det hade liknat deras egna liv?

Genom att maktfördelningen ser ut som den gör i Gossip Girl uppehåller den utvecklingen i samhället i kampen för jämställdhet mellan män och kvinnor på alla plan. Serien lever kvar i gamla mönster av de traditionella könsrollerna där männen står för försörjningen och kvinnorna står för skönheten. Genusmönstren lever i allra högsta grad kvar i en serie som ska representera moderna ungdomars liv i en storstad. Massmedier bidrar till att skapa en gemenskap i ungdomars liv, där Gossip Girl kan stå som en möjlig gemensam nämnare. När den gemenskapen kretsar kring förlegade genusroller reproduceras mönstren om och om igen. Innan förändring sker i medievärlden kommer förändringen kring genusrollerna i samhället fördröjas.

Vid skrivandet av en uppsats som denna är det alltid en utmaning att hålla sig till ämnet och inte gå in djupare på intressanta aspekter som förekommit i tankarna under skrivandet. Därför vill vi ge förslag på fortsatt forskning inom samma ämnesområde. Något vi tänkte mycket på under arbetet är hur uppsatsens utfall hade blivit om vi använt oss av enbart män eller enbart kvinnor som respondenter. Då vi använt oss av båda kön har vi fått en bredare syn på respondenternas åsikter, hade vi dock använt oss av bara män eller bara kvinnor tror vi att utfallet hade blivit annorlunda. Vi hade nog fått en djupare analys kring könsrollerna, med en antingen manlig eller kvinnlig inriktning. Något som hade varit mycket intressant hade också varit att ha respondenter som läst medie- och kommunikationsvetenskap, då dessa studenter har en förförståelse för mediernas inverkan och effekter, vilket förmodligen hade lett till en mycket intressant och varierad diskussion. Vidare hade en undersökning av flera serier med samma respondenter varit intressant, dock kräver detta mycket mer utrymme än vad som finns att tillgå i en B-uppsats. Då serier är ett aktuellt ämne inom medie- och kommunikationsvetenskapen hade det också varit spännande att se en jämförande forskning mellan en serie som Gossip Girl och en av de tidigare såporna från 1900-talet. Att se om, och i så fall vad skillnaden är hade varit intressant. Något att tänka på för framtiden helt enkelt.

REFERENSLISTA

Tryckta källor:

- Becker, Howard S. *Tricks of the Trade: How to think about your research while you're doing it* (1998). Chicago: The University of Chicago Press
- Ekström, Mats & Larsson, Lars-Åke. *Metoder i Kommunikationsvetenskap* (2000). Lund: Studentlitteratur
- Fagerström, Linda & Nilson, Maria. *Genus, medier och masskultur* (2008). Malmö: Gleerup Utbildning AB
- Gripsrud, Jostein. *Mediekultur Mediesamhälle* (2002). Göteborg: Daidalos
- Holmberg, Olle. *Ungdom och media: om reception av fiktion på bio och i TV* (1994). Lund: Studentlitteratur
- Jarlbro, Gunilla. *Medier, genus och makt* (2006). Malmö: Studentlitteratur
- Mumford Stempel, Laura. *Love and ideology in the afternoon: soap opera, women, and television genre* (1995). US
- Nordlund, Jan- Erik. *Television och socialisation* (1996). Lund: Studentlitteratur
- Strinati, Dominic. *An introduction to theories of popular culture* (2004). New York: Routledge
- Winterhoff- Spurk, Peter. *Psychology of media in Europe* (1995). Lengerich: Lengericher Handelsdruckerei
- Østbye, H. & Knapskog, K. & Helland, K. & Larsen, Leif Ove. *Metodbok för Medievetenskap* (2002). Malmö: Liber AB

Elektroniska källor:

- *Communication encyclopedia – 2 januari 2012*
http://www.communicationencyclopedia.com/public/toctnode?id=g9781405131995_yr2011_c_hunk_g978140513199524_ss129-1
- *Göteborgs universitet - 4 januari 2012*
http://www.gu.se/digitalAssets/1279/1279784_medie-kommvet.pdf
- *InternetMovieDataBase – 2 januari 2012*
<http://www.imdb.com/title/tt0397442/>

- *York University - 29 december 2011*
<http://www.istheory.yorku.ca/Feminism.htm>
- *Stanford Encyclopedia of Philosophy - 29 december 2011*
<http://plato.stanford.edu/entries/feminism-liberal/>
- *About Womens history - 4 januari 2012*
<http://womenshistory.about.com/od/feminism/g/radicalfeminism.htm>